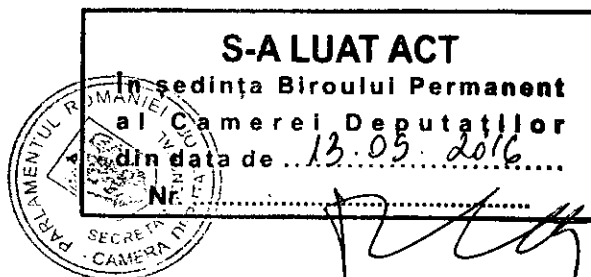

Parlamentul României
Camera Deputaților

București, 8.09.2016
Nr. 1/347FI

Domnului Victor Ciorbea
Avocatul Poporului

Stimate Domnule Avocat al Poporului,

Vă rugăm să primiți, alăturat, punctul de vedere formulat de Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, privind scrisoarea dumneavoastră nr. 15658/1.09.2016 referitoare la art.2 din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente.

Cu deosebită considerație,

Președinte

Florin Iordache

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

**COMISIA JURIDICĂ,
DE DISCIPLINĂ ȘI IMUNITĂȚI**

**București, 06.09.2015
Nr. 4c-11/900**

BIROUL PERMANENT AL CAMEREI DEPUTAȚILOR

În ședința din data de 5 septembrie 2016, Biroului permanent al Camerei Deputaților i-a fost prezentată scrisoarea domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, referitoare la art.2 din Legea nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente.

Biroul permanent a decis ca această scrisoare să fie înaintată Comisiei juridice, de disciplină și imunități pentru formularea unui punct de vedere.

Adresa transmisă de Biroul permanent cu nr.1249 BP a fost înregistrată la Comisia juridică, de disciplină și imunități cu nr.4c-11/900 din 5 septembrie 2016.

De asemenea, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a transmis Comisiei juridice, de disciplină și imunități, cu nr. 15658 din 1 septembrie 2016 aceeași scrisoare prin care solicită și o serie de clarificări privind unele aspecte reieșite din practica Comisiei juridice.

Scrisoarea domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, adresată președintelui Camerei Deputaților, domnul Florin Iordache, înaintată de către Biroul permanent, precum și scrisoarea adresată direct Comisiei juridice de disciplină și imunități prin care s-a solicitat un punct de vedere referitor la art.2 din Legea nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, au fost analizate în ședința din data de 6 septembrie 2016.

I. În urma dezbaterilor, Comisia juridică, de disciplină și imunități formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

1. Condițiile de fond și de formă pe care o persoană trebuie să le îndeplinească pentru exercitarea dreptului de a fi ales, inclusiv interdicțiile de exercitare a dreptului de a fi ales, sunt limitativ prevăzute în art.16 alin.(3), art.37 și art.40 din Constituția României.

2. Condițiile de exercitare a dreptului de a fi ales, inclusiv interdicțiile de exercitare a dreptului de a fi ales, sunt enumerate în Decizia Curții Constituționale nr.503/2013. Deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii, potrivit art.147 alin.(4) din Constituția României. Astfel:

„Acele norme fundamentale, precum și cele cuprinse în art. 16 alin. (3) și art.40 din Constituție reglementează **condițiile de fond și de formă pe care o persoană trebuie să le îndeplinească pentru exercitarea dreptului de a fi ales, și anume:**

- persoanele să aibă cetățenia română și domiciliul în țară;
- să fi împlinit, până la ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puțin 23 de ani pentru a fi aleși în Camera Deputaților și cel puțin 33 de ani pentru a fi aleși în Senat și
- să nu le fie interzisă asocierea în partide politice.”

3. Orice alte interdicții prevăzute în *Legea nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificări și completări*, sunt neconstituționale fiind adăugiri la Constituție (a se vedea și Decizia Curții Constituționale nr.45/1994 și Decizia Curții Constituționale nr.95/1998) și în contradicție cu Decizia nr.503/2013 a Curții Constituționale:

„Legiuitorul ordinar are competența exclusivă ca, **subordonându-se acestor norme cu caracter imperativ și general**, să dezvolte, la nivelul legislației infraconstituționale, condițiile concrete pentru exercitarea dreptului de a fi ales la nivelul fiecărei funcții publice electiv. **Dispozițiile legale astfel reglementate trebuie însă să fie în concordanță cu principiile statuate în art.16 alin.(3), art.37 și 40 din Legea fundamentală.**”

4. Textul de lege trebuie să fie precis, clar, neechivoc și previzibil. Dispozițiile alin.(6) al art.2 din *Legea nr.208/2005* sunt confuze, neclare și imprecise, respectiv lipsite de previzibilitate, fiind contrare art. 1 alin. (5) din Constituție privind supremația și obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor:

- Sintagma **"alte funcții publice"** și sintagma **"sau prin lege"** nu sunt definite nici în cuprinsul acestui articol, nici în cuprinsul legii și nici al altor acte normative, fiind astfel lipsite de previzibilitate, ceea ce este contrar dispozițiilor art.1 alin.(5) din Constituție potrivit căreia *"În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie."*

- Noțiunea de lege, inclusiv în accepțiunea art. 53 alin.(1) din Constituția României, include și condiția calitativă a **previzibilității și clarității normei legale**, cum de altfel a statuat Curtea Europeană a Drepturilor Omului, dar și Curtea Constituțională (*Decizia nr. 196/2013*).

- **În plus**, nerespectarea normelor de tehnică legislativă cu privire la claritatea și precizia legii duce și la **încălcarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului**, obligatorie pentru autoritățile statului român în virtutea dispozițiilor art.11 coroborate cu dispozițiile art. 20 din Constituția României.

- În acest sens Curtea a reținut că *în condițiile în care normele de tehnică legislativă sunt obligatorii la elaborarea proiectelor de lege de către Guvern și a propunerilor legislative aparținând deputaților și/sau senatorilor, Curtea constată că actul normativ nu a fost sistematizat și nici redactat într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, clar și precis, care să excludă orice echivoc* (a se vedea în acest sens punctul IV din considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 1018 din 19 iulie 2010).

- Curtea Constituțională, prin jurisprudența sa a statuat prin Decizia nr. 461 din 16.09.2014 că *"prin dispozițiile art.1 alin. (5) din Legea fundamentală, se instituie o obligație generală, impusă tuturor subiectelor de drept, mai ales puterii legislative care, în activitatea de legiferare trebuie să respecte Legea fundamentală a țării și să asigure calitatea legislației prin respectarea Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, cu modificări și completări. De asemenea, asigurarea securității juridice trebuie realizată cu deosebită strictețe cu atât mai mult cu cât efectele pe care le produc normele criticate pentru neconstituționalitate au implicații și consecințe deosebit de grave pentru viața și cariera persoanelor cărora li se adresează.*

- Or, este evident că, pentru a fi aplicat în înțelesul său, un act normativ trebuie să fie precis, previzibil și totodată să asigure securitatea juridică a destinatarilor săi."

- Principiul securității juridice, enunțat în jurisprudența Curții Constituționale, precum și a Curții Europene a Drepturilor Omului reprezintă, de fapt, un principiu fundamental al statului de drept, stat care este apreciat în bună măsură în funcție de calitatea legilor sale.

- În considerarea art.1 alin.(5) din Constituție s-a instituit o obligație generală impusă tuturor subiectelor de drept, inclusiv autorității legiuitoare, care trebuie să se asigure că activitatea de legiferare se realizează în limitele și în concordanță cu Legea fundamentală a țării și, totodată, să asigure calitatea legislației.

- Aceste deziderate se impun întrucât, pentru a respecta legea, ea trebuie cunoscută și înțeleasă iar pentru a fi înțeleasă trebuie să fie suficient de precisă și previzibilă, respectiv să ofere securitate juridică destinatarilor săi.

- În acest sens Curtea Constituțională a statuat (Decizia nr.17 din 21 ianuarie 2015) că *“orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat (a se vedea spre exemplu Decizia nr.189 din 2 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 307 din 5 aprilie 2006, Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010 publicată în Monitorul Oficial al României Partea I, nr.584 din 17 august 2010 sau Decizia nr.26 din 18 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 116 din 15 februarie 2012). În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că legea trebuie, într-adevăr să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. Pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului. În plus nu poate fi considerată “lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie pentru a permite cetățeanului să-și adapteze conduita în funcție de aceasta apelând la nevoie la consiliere de specialitate în materie, el trebuie să fie capabil să prevadă într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă.”*

Față de acestea sintagma „sau prin lege” introdusă la art. 2 alin.(6) este neconstituțională pentru motivele invocate mai sus, și anume:

- reprezintă o adăugire la Constituție **prevederile art.2 din Legea 208/2015 deoarece nu sunt** ”în concordanță cu principiile statuate în art.16 alin.(3), art. 37 și 40 din **Legea fundamentală**”;

- este contrară Deciziei Curții Constituționale nr.503/2013;

- este confuză, neclară și imprecisă, respectiv lipsită de previzibilitate, fiind contrară art. 1 alin. (5) din Constituție privind supremația și obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor.

II. Cu privire la scrisoarea domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului prin care a solicitat Comisiei juridice clarificări referitoare la unele aspecte reieșite din practica Comisiei juridice vă informăm că aceste date și informații nu au legătură cu punctul I și vă comunicăm următoarele:

1. În cazul constatării stării de incompatibilitate a unor deputați s-a luat măsura încetării mandatului în conformitate cu alin.(2) al art.70 din Constituția României și art.7 din *Legea nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată*, incompatibilitatea fiind o condiție de încetare de mandat și nu sancțiune disciplinară.

În cazul conflictului de interese Agenția Națională de Integritate a solicitat în nenumărate cazuri încetarea de mandat dar Camera Deputaților a aplicat sancțiunea disciplinară prevăzută în *Legea nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor* deoarece Curtea Constituțională a stabilit prin Decizia Curții Constituționale nr. 81 din 2013 că, situațiile de încetare de mandat sunt limitativ prevăzute de Constituție, printre ele neregăsindu-se și conflictul de interese:

"Față de aceste dispoziții constituționale, Curtea reține, mai întâi, că problema conflictului de interese nu este de rang constituțional, legiuitorul constituant stabilind în mod expres și limitativ doar cazurile în care calitatea de deputat sau de senator încetează, cazuri care nu se referă și la conflictul de interese. "

2. Au fost identificate cazuri în care au fost aplicate două sancțiuni: una penală și una disciplinară.

3. Nici la art.70 din *Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificări și completări*, și niciunde în legislație, cu excepția Statutului deputaților și al senatorilor nu este prevăzut conflictul de interese pentru parlamentari.

În Statut, conflictul de interese a fost introdus începând cu anul 2013.

Cu toate acestea, Agenția Națională de Integritate a întocmit dosare pentru conflicte de interese săvârșite înainte de data la care a fost incriminat conflictul de interese (cazul Mircovici Nicolae).

4. Sunt cazuri în care nu a fost aplicată pedeapsa complementară prevăzută de art.66 lit.a) și b) din Codul penal. Hotărârea instanței(penale) nu a fost motivată de confuzia cu "conflictul de interese" din legea 161/2003, cu prevederile art.25 din *Legea nr. 176/2010* sau Statutul deputaților și al senatorilor.

Prezentul punct de vedere a fost însușit de către membrii Comisiei juridice, de disciplină și imunități.

VICEPRESEDINTE
Ciprian Nicolae NICA